

N:o 162.

Af herr **J. Byström**, om ändring af 47 § bränvinsförsäljningsförrordningen.

Straffbestämmelserna i § 47 af kongl. förordningen den 24 maj 1895 angående villkoren för försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker hafva af mången ansetts otillfredsställande. Paragrafen lyder:

»Husbonde ansvarar för förbrytelse, som, med hans vetskap, mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, likasom vore förbrytelsen af husbonden själf gjord.»

Somliga vilja nemligen borttaga ur denna paragraf orden: »med hans vetskap». Andra deremot hafva ansett, att dessa ord rimligtvis ej kunna helt enkelt borttagas, utan att straffbestämmelserna skulle blifva alltför stränga. Ganska allmänt råder emellertid den mening, att den ifrågavarande paragrafen bör på något sätt omformuleras så, att den blir mera effektiv. Sådan den nu är, är det ofta omöjligt att fälla en enligt denna paragraf brottslig krögare. Då förslaget om paragrafens ändring senast var före i Riksdagen, yttrade sig också en jurist, revisionssekreterare i högsta domstolen, bland annat sålunda:

»Det visar sig äfven af erfarenheten, att i en mängd processer i detta ämne föranleder lagens föreskrift ett ständigt trassel. Oftast är det så, att husbonden säger: det har icke skett med min vetskap. För att få bevis inkallas då en mängd vittnen, och dessa prata en hel del, som icke bevisar så mycket i saken. Men jag kan knappast påminna mig något fall, der man icke i alla händelser fått den öfvertygelsen, att husbonden vetat af förseelsen, ehuru han i brist af laga bevisning gått fri.»

Detta uttalande eller omdöme, gifvet af en man, som eger mångårig erfarenhet som lagkarl, synes mig kraftigt bevisa, att bestämmelsen i bränvinsförsäljningsförrordningens 47 § måste på något sätt skärpas.

Motsvarande bestämmelser i bränvinstillverkningsförordningens 31 § äro också något mera effektiva.

Det kan visserligen synas orimligt, att en krögare skulle på ett eller annat sätt ställas ansvarig för en förseelse, som utan hans vetskap begås af en i hans tjänst anställd person, men då något liknande bestämmelser äfven gälla inom flera andra områden, är det emellertid rätt svårt att inse, hvarför man skall gifva en på sätt och vis särskild undantagsställning åt den, som idkar en för vårt folk så farlig rörelse som rusdryckshandteringen.

Bland de många exempel, som härpå skulle kunna anföras, vill jag nu endast påminna om tvenne.

Enligt tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 10 är en boktryckare ålagd att å hvarje skrift, han trycker, utsätta »boktryckarens namn, tryckningsorten och årtalet». Om nu någon af de i hans tjänst anställda personer, t. ex. faktorn eller tryckaren, försummar eller glömmer att på skriften utsätta tryckorten etc., drabbar ansvaret därför boktryckaren, trots det att försummelsen ej egt rum med hans vetskap.

En tidningsutgifvare är likaledes ansvarig för sin tidnings innehåll. Om till exempel någon af hans medhjelpare eller biträden honom ovetande låtit i tidningen inflyta vare sig annonser eller annat, som kan föranleda åtal, och för hvilket ådömes straff, så drabbar det ensamt tidningens ansvarige utgifvare. Tryckfrihetsförordningens § 1 mom. 7; § 4 mom. 7.

Och det är säkerligen lika svårt för en tidningsutgifvare eller redaktör, särskildt då det gäller ett större tidningsföretag, att kunna sjelf öfvervaka eller genomse allt, som införes i hans tidning, som det kan vara för en bränvinsförsäljare att hålla reda på sina medförsäljare eller utskänkningsbiträden.

Nu kan man visserligen säga, att straffpåföljderna äro något olika, då en bränvinsförsäljare gör sig skyldig till förbrytelse mot bränvinsförordningen och då en tidningsutgifvare bryter mot tryckfrihetsförordningen. I förra fallet kan den brottslige efter upprepade förbrytelser dömas »sin rätt till minuthandel eller utskänkning förlustig», då deremot straffpåföljderna för den senare äro delvis af annan beskaffenhet. Men här må erinras derom, att straffbestämmelserna för en tidningsutgifvare, som bryter mot tryckfrihetsförordningen, äro i vissa fall så stränga, att de nog i allmänhet kunna mäta sig med straffpåföljderna för dem, som bryta mot bränvinsförsäljningsförordningen.

Men bestämmelsen i bränvinsförordningens 47 § är emellertid ej tillfredsställande. Frågan är då, huru kunna få den förbättrad? För

min del anser jag, att åtminstone något vore vunnet, om orden »med hans vetskap» borttoges och i stället insattes i samma § följande uttryck: »derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja», ett uttryck, som är hemtadt ur § 31 kongl. förordningen den 13 juli 1887 angående vilkoren för tillverkning af bränvin.

Skilnaden i paragrafen, sådan den nu är och sådan den skulle blifva, om denna förändring gjordes, kan visserligen ej varda så stor, men något mera effektiv skulle den i alla fall blifva.

Jag tillåter mig därför vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta, att 47 § i kongl. förordningen den 24 maj 1895, angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra spirituösa drycker, må erhålla följande förändrade lydelse:

Husbonde ansvarar för förbrytelse, som mot denna förordning begås af hans hustru, husfolk eller i hans arbete antagen person, likasom vore förbrytelsen af husbonden själf gjord, derest icke omständigheterna göra sannolikt, att förbrytelsen skett utan hans vetskap och vilja.

Om remiss till lagutskottet anhålles.

Stockholm den 28 januari 1899.

J. Byström.